

MILJÖRÄTTSLIGA REFLEKTIONER

***Jubileumskonferens för
Miljösamverkan Sydost***

Ölands Folkhögskola den 31 maj 2023

Jan Darpo

Juridicum/Uppsala universitet

Introduktion

- **Omvärldsfaktorer...**
- **MEN, vad som har varit miljörättsligt intressant;**
 - ✱ **Internationellt**
 - ✱ **EU-rättsligt**
 - ✱ **Nationellt...**

Klimatmål

- ***Aurora-målet***; grupptalan, MMD/Nacka, stämning mot staten → HD...
- **MÅNGA "klimat-mål"** i Europa 2022; BE, FR, IT, IE, NL, ES, CH, TR, UK
- ***Talerätt, trias politica, MEN också***
 - ✱ **Grekland inleder olje- o gasprospektering i fem havszoner (jfr. Norge);** [Environmentalists oppose Greece's plan to accelerate fossil gas exploration, extraction \(balkangreenenergynews.com\)](https://balkangreenenergynews.com/environmentalists-oppose-greece-s-plan-to-accelerate-fossil-gas-exploration-extraction/)

I väntans tider...

- *Duarte Agostinho ao v PT and 32P (393/71/20)*
- *Klimaseniorinnen v CH (53600/20)*
- *Carême v FR (7189/21) – "Grande-Synthe case"*
- *Uricchio v IT and 32P (14615/21)*
- *De Conto v IT and 32P (14620/21)*
- *Müllner v AT (18859/21) – "Mex case"*
- *The Norwegian Grandparents' Climate Campaign v NO (19026/21)*
- *Greenpeace ao v NO (34068/21)*
- *Soubeste ao v AT and 11P (31925/22)*
- *Plan B Earth ao v UK (35057/22)*
- *Humane Being ao v UK (36959/22)*
- *Engels ao v DE (46906/22)*

Europa

- Fosen-domen i Norge (HR 2021-1975-S)...
- NL; C-293/17 (2018) om kväveutsläpp o Natura 2000 – tillstånd, trafik, byggnationer..
- Spanien: Naturens rättigheter; *Mar Menor*

- *Can nature get it right? A study on the Rights of Nature in the European context.*

European Parliament's Policy Department for Citizens' Rights and Constitutional Affairs at the request of the JURI Committee, Brussels 2021-03-01;

https://www.europarl.europa.eu/thinktank/sv/document.html?reference=IPOL_STU%282021%29689328

EU-domstolen

- **C-300/20 (2022); Definitionen av "plan" enligt SMB-direktivet...**
- **C-121/21 CZ v PL (2022); Turów-gruvan...**
- **C-873/19 *Umwelthilfe v DE (VW)* (2022); ang beslut av Kraftfahrt-Bundesamt att godta VW:s nya programvara för avgasrening**
 - ✱ **Talerätt (46-81, se särskilt 79-81)**
 - ✱ **Godkännandet enl F 715/2007 (82-95)**

Sverige

- **Kallak/Gállok: Ndep 2022-03-22; (N2017/04553) → HFD (3893-22)...**
- **Slutförvaret: Mdep 2022-01-27 (M2018/00217, mfl) → HFD 2023-05-11 (2764-22, 2765-22)**
- **Cementa: Mdep 2021-11-18 (M2021/01774) → HFD 2022-12-07 (7208-21, 656-21)**

- **Licensjakt på järv i Natura 2000-områden i renbetesland (Naturvårdsverket 2022-11-10; NV-07478-22, jfr. NJA 2013 s. 613 *Bunge*)...**

Överträdelsärenden

- **Vargen...**
- **MKB...**
- **Avloppsreningsverk...**
- **Stadsluft...**

SKS Rapport 2022-12

Levande skogar

De **fem viktigaste problemen** att lösa för att nå Levande skogar är:

- 1. Brist på viktiga livsmiljöer i skogslandskapet.** Flera typer av livsmiljöer minskar och blir alltmer fragmenterade.
- 2. Ogynnsam status eller negativ utveckling för många skogslevande arter.** Många hotade och känsliga arter minskar och populationerna blir alltmer fragmenterade.
- 3. Flera av skogens ekosystemtjänster har otillräcklig status.**
- 4. Kulturmiljöer förstörs i skogslandskapet i samband med skogsbruksåtgärder.**
- 5. Negativ påverkan på skogslandskapets vattendrag.**

Artskyddet i skogen

- **MÖD 2017:7**
Bombmurklan

- **MÖD 2018-12-20; M 10104-17**
Tjädern i Bollebygd

- **MÖD 2018:18 Lavskrikan →**
MÖD 2020-12-09; M 9838-19

Herman o bofinken

**SKS pressmeddelande 2022-02-10,
debattartikel i SvD 2022-02-10:**

- ✿ **Skydd av enstaka fåglar av triviala arter...**
- ✿ **...vilket beror på det svenska genomförandet av fågeldirektivet (2009/147)**

De två direktivet

Artikel 5 FD

Döda, förstöra bon o
ägg...

Störa, särskilt under
häcknings- o uppföd-
ningsperiod, **om inte
saknar betydelse...**

Artikel 12 AHD

Döda, förstöra ägg,
**fortplantningsom-
råden o rastplatser...**

Störa, särskilt under
parning, uppfödning,
**övervintring o flytt-
ning...**

Skogseko 30 maj 2022

Bofink (eller..?)

”Att separera direktiven i artskyddsförordningen kommer att lätta på trycket, men inte lyfta bort trycket helt och hållet. För det är många arter som är listade i art- och habitatdirektivet”

Herman Sundqvist, Skogsstyrelsen

Ersättning

- NJA 2015 s. 323 *Bunkeflo strandängar* - Mark i 50-årig träda, pågående markanvändning...
- NJA 2014 s. 30 *Torneälvsfiskarna* - "Bevara, inte skydda", hänsyn till enskilda, förvärvet, EU-rätten, 2:18 o 2:15...
- MÖD 2018-10-09; M 9276-17 *Potatisodling i Eskilstuna*
- **Högsta domstolen 2023-04-05; T 538-22**
Tjädrarna i Malsätra – Artskydd o skogsbruk, ersättning enligt "allmänna principer", 125%, artskyddsdispens, statsstöd?...

Energiförsörjningen

■ **Krisförordningen (EU) 2022/2577**

- ✱ **Är bindande o direkt gällande lag i Sverige sedan 29 december 2022**
- ✱ **Art 3: "Övervägande samhällsintresse"**
- ✱ **Art 4: Solenergi; 3 mån (!!)**
- ✱ **Art 5: "Uppgradering" av kraftverk för förnybar energi...**
- ✱ **Art. 6: Tillståndsförfarandet i särskilda områden (SMB)...**
- ✱ **Art 7: Tillstånd för värmepumpar...**

Energiförsörjningen

- **Det reformerade förnybarhetsdirektivet (2018/2001), KOM förslag 17/5-22**
 - ✱ **Under förhandling (FR o kärnkraft)...**
 - ✱ **Oklart om "utpekade områden"...**
 - ✱ **Tidsfrister..?**
- **Rådets (COM (2023) 627 final) yttrande om Convergence report from Sweden (2023-05-24) → RES Simplify report/Sweden 2021...**

Energiförsörjningen

- **Kärnkraft – kärnkraft – kärnkraft...**
- **Incitamentsutredningen (SOU 2023:18)**
 - ✱ **Tillräckliga incitament kan bara uppnås genom skatt eller bidrag, vilket direktivet inte medger...**
 - ✱ **Dock finansieringsvillkor (bygdemedel)...**
 - ✱ **Intäktsdelning till närboende (10 x H)...**
 - ✱ **Intilliggande fastigheter (6 x H) får möjlighet till inlösen...**

UPPSALA
UNIVERSITET

Debattklimatet...

Var är miljön?

- **Aktivistiska tjänstemän o domstolar – Fokus nr 17/22...**
- **Kampanjen kring tillståndsprövningarna (SOU 2022:23, avsnitt 3) → regeringen..!?**
- **Rapporten till Nordiska rådet...**
- **Försvaret, NAPen, energin, skogen...**

....och slutligen...

TACK FÖR UPPMÄRKSAMHETEN..!

PROSPEC o VIPA

<https://jur.uu.se/forskning/forskningsamnen/miljoratt/prospec/publikationer/>

www.jandarpo.se